

ÎNALTUL REPREZENTANT AL
UNIUNII PENTRU AFACERI
EXTERNE ȘI POLITICA
DE SECURITATE

Bruxelles, 15.3.2019
JOIN(2019) 4 final

RAPORT COMUN CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

Îmbunătățirea Guvernanței internaționale a oceanelor – doi ani de progrese

{SWD(2019) 104 final}

OCEANE SĂNĂTOASE — UN ALIAT ESENȚIAL ȘI O RESPONSABILITATE COMUNĂ

În noiembrie 2016, Comisia Europeană și Înalțul Reprezentant al Uniunii Europene au adoptat o Comunicare comună intitulată „*Guvernanța internațională a oceanelor: o agendă pentru viitorul oceanelor noastre*”¹. Această agendă marchează o aprofundare a politicii UE privind oceanele. UE a trecut și continuă tranziția de la o abordare sectorială la o abordare integrată. UE și-a menținut în mod constant un obiectiv general de asigurare a faptului că oceanele sunt sigure, securizate, curate, sănătoase și gestionate în mod durabil.

Agenda UE privind oceanele face parte integrantă din răspunsul UE la Agenda 2030 a Organizației Națiunilor Unite (ONU), în special la obiectivul de dezvoltare durabilă (ODD) nr. 14 dedicat conservării și utilizării durabile a oceanelor, a mărilor noastre și a resurselor marine. Aceasta reflectă preferința UE pentru parteneriate puternice, dialog multilateral și cooperare internațională, ca o modalitate de a acorda prioritate măsurilor de asigurare a conservării și utilizării durabile a oceanelor noastre.

Oceanele sănătoase sunt esențiale pentru viața umană, bunăstare și dezvoltarea durabilă. Oceanele absorb 25 % din toate emisiile de carbon pe care le putem produce și redistribuie căldura pe glob. Oceanul găzduiește milioane de specii și sănătatea oceanelor depinde foarte mult de această biodiversitate marină. Peștii și crustaceele sunt o sursă importantă de proteine și micronutrienți esențiali, contribuind la securitatea alimentară și la sănătatea umană la nivel mondial. În plus, economia maritimă „albastră” oferă oportunități importante de creștere durabilă, inovatoare și locuri de muncă decente.

Prin această agendă a oceanelor, UE urmărește o abordare orientată către acțiuni care să abordeze cele mai mari provocări cu care se confruntă în prezent guvernanța oceanelor.

Prezentul raport este primul raport intermediar al Comisiei Europene și al Înalțului Reprezentant cu privire la agenda UE privind guvernanța internațională a oceanelor de la adoptarea sa. El face bilanțul realizărilor în ceea ce privește punerea în aplicare a agendei până în prezent, prezintă realizările suplimentare care contribuie la realizarea obiectivelor generale ale agendei și oferă o imagine de ansamblu a angajamentului permanent al UE pentru consolidarea guvernanței internaționale a oceanelor.

Raportul este însoțit de documentul de lucru al serviciilor Comisiei *SWD(2019) 104*, care prezintă o analiză aprofundată a progreselor înregistrate cu privire la cele 50 de puncte specifice stabilite în agenda UE privind guvernanța oceanelor.

DOI ANI DE LA ADOPTARE — REZULTATE CONCRETE

De când UE și-a adoptat, în 2016, agenda privind guvernanța oceanelor, acțiunile sale în materie de oceane s-au intensificat. Toate cele 50 de măsuri ale acesteia sunt puse în aplicare cu succes: unele dintre acestea au fost realizate deja, în timp ce lucrările cu privire la o parte din ele vor continua și după 2019. Agenda a declanșat o cooperare internațională pe toate continentele și în cadrul tuturor celor trei piloni ai agendei privind guvernanța oceanelor, consolidând rolul UE în calitate de:

- partener de încredere în ceea ce privește crearea unui cadru de guvernanță internațională, având în centrul său Convenția Națiunilor Unite asupra dreptului mării;
- donator principal pentru proiecte care consolidează capacitatea și stimulează măsurile la nivel local, regional și mondial;

¹ JOIN(2016) 49 final.

- susținător puternic și prestator de servicii în materie de cercetare, monitorizare și supraveghere în domeniul oceanelor.
- partener de afaceri coerent în economia „albastră”, cu o perspectivă incluzivă și durabilă.

A fost angajată o sumă de 590 de milioane EUR în cadrul politicii de dezvoltare a UE pentru a promova o mai bună guvernanta a oceanelor cu terții parteneri² și o sumă de peste 500 de milioane EUR cu privire la cercetarea marină în cadrul Programului-cadru pentru cercetare și inovare Orizont 2020.

• **PILONUL 1: ÎMBUNĂTĂȚIREA CADRULUI DE GUVERNANȚĂ INTERNAȚIONALĂ A OCEANELOR**

Din 2016, UE și-a folosit prezența în forumurile internaționale și regionale și relațiile bilaterale cu partenerii esențiali și pentru a se asigura că normele existente sunt puse în aplicare în mod adecvat și pentru a elimina orice lacune în materie de reglementare.

La nivel internațional, UE a continuat lucrările în special în cadrul Convenției Națiunilor Unite asupra dreptului mării, „constituția” generală care guvernează toate activitățile pe mare. În acest cadru, UE a avut un rol esențial în ceea ce privește progresele înregistrate cu privire la un instrument cu caracter juridic obligatoriu pentru protejarea biodiversității în marea liberă. Negocierile sunt în curs, iar UE și statele sale membre vor contribui în continuare la avansul acestui proces. În cadrul Convenției Națiunilor Unite privind diversitatea biologică (CBD), UE promovează în mod activ instituirea unor zone marine științifice ecologice sau biologice pentru a asigura protecția acestora. De asemenea, UE a sprijinit financiar punerea în aplicare a Convenției privind comerțul internațional cu specii ale faunei și florei sălbatice pe cale de dispariție, ajutând astfel țările exportatoare să asigure caracterul legal și durabil al comerțului cu specii sălbatice de faună și floră marină³.

În plus, UE a contribuit în continuare la exploatarea mai durabilă a oceanelor, în special în materie de conservare și de gestionare a pescuitului la **nivel regional** prin convenții maritime regionale și prin organizații regionale de gestionare a pescuitului (ORGP), în vederea îmbunătățirii guvernantei bazate pe știință. În această privință, UE a pus la dispoziție 17 milioane EUR în perioada 2017-2018 pentru îmbunătățirea guvernantei, a cunoștințelor științifice și a consolidării capacităților și pentru consolidarea conformității în cadrul celor 18 ORGP și în cadrul organizațiilor regionale de gestionare a pescuitului de ton la care UE este parte. Aceste măsuri ale UE pentru durabilitate au dat roade: la sfârșitul anului 2017, 16 dintre cele 18 stocuri de ton emblematic la nivel mondial se situau la niveluri durabile, conform opiniei consultanților științifici.

Semnarea în octombrie 2018 a Acordului pentru prevenirea pescuitului nereglementat în marea liberă din zona centrală a Oceanului Arctic a constituit o realizare de referință. El va elimina o lacună semnificativă din cadrul de guvernanta a Oceanului Arctic și va salvagarda

În cadrul Acordului pentru prevenirea pescuitului nereglementat în marea liberă din zona centrală a Oceanului Arctic, UE și alți nouă semnatori au convenit să interzică pescuitul comercial în porțiunea de mare liberă din zona centrală a Oceanului Arctic, care are o suprafață de aproximativ aceeași dimensiune ca Marea Mediterană, pentru o perioadă inițială de 16 ani. În această perioadă, părțile semnatare vor depune eforturi pentru a îmbunătăți înțelegerea ecosistemelor arctice și a posibilităților de activități pescărești sustenabile, având în vedere reducerea calotei glaciare.

² Exercițiul de programare pentru perioada 2014-2020.

³ COM (2018) 711 final.

ecosistemele marine fragile pentru generațiile viitoare.

Împreună cu actorii esențiali din domeniul oceanelor, UE s-a angajat să construiască parteneriate bilaterale. UE a semnat un prim parteneriat în domeniul oceanelor — cu China — în iulie 2018 și preconizează că va semna un parteneriat cu Canada în 2019.

Lansat în cadrul Conferinței „Oceanele noastre” care a avut loc în Malta în 2017, programul de Parteneriat maritim Pacific-Uniunea Europeană (PEUMP) are scopul de a sprijini gestionarea durabilă și dezvoltarea activităților de pescuit pentru securitate alimentară și creștere economică în rândul celor 15 state din regiunea Pacificului. PEUMP urmează o abordare cuprinzătoare și integrată, încadrând schimbările climatice, mediul și genul în toate activitățile sale.

UE a consolidat **capacitățile** țărilor și a organizațiilor partenere de monitorizare a oceanelor, de conservare a biodiversității marine și de eliminare a pescuitului ilegal, nedeclarat și nereglementat (INN). De exemplu, UE a angajat 35 de milioane EUR pentru statele din Pacific în cadrul Programului de parteneriat maritim Pacific-Uniunea Europeană, 15 milioane EUR pentru Africa de Vest în cadrul programului PESCAO și 28 de milioane EUR pentru regiunea Oceanului Indian în cadrul programului ECOFISH și 87 de milioane EUR pentru cooperarea sa cu Cambodgia în cadrul noului program de pescuit CAPFISH.

De asemenea, o bună guvernare internațională a oceanelor înseamnă asigurarea faptului că cei care își desfășoară activitatea pe mare pot face acest lucru într-un mediu securizat. În conformitate cu strategia sa globală și cu politicile regionale specifice, de exemplu, pentru Cornul Africii și Golful Guineei, UE joacă un rol esențial în calitate de furnizor mondial de securitate maritimă. UE a mobilizat resurse pentru protecția împotriva amenințărilor maritime, precum pirateria și traficul de persoane, pentru reducerea accidentelor maritime și prevenirea catastrofelor ecologice. Datele satelitare din programul Copernicus al UE au fost utilizate de organisme ale UE, precum Agenția Europeană pentru Siguranță Maritimă și pentru operațiuni internaționale de căutare și de salvare la cererea ONU.

PILONUL 2: REDUCEREA PRESIUNII ASUPRA OCEANELOR ȘI MĂRILOR ȘI CREAREA CONDIȚIILOR PENTRU O ECONOMIE „ALBASTRĂ” SUSTENABILĂ

Oceanele sănătoase sunt o condiție prealabilă pentru dezvoltarea economică durabilă. Dacă dorim ca economia „albastră” a viitorului să genereze mai multă valoare din sectoarele „albastre” și să sprijine comunitățile costiere, trebuie să depunem eforturi pentru a asigura oceane sănătoase în prezent.

Oceanele ne reglează clima, dar, de asemenea, sunt extrem de vulnerabile la **impactul schimbărilor climatice**. UE promovează și elaborează măsuri legate de oceane pentru punerea în aplicare a Acordului de la Paris, cum ar fi soluțiile bazate pe natură și energia oceanică din surse regenerabile. Aceste elemente au fost reiterate în noua viziune strategică adoptată de Comisie în noiembrie 2018⁴ pentru a obține o Europă neutră din punctul de vedere al impactului asupra climei până în 2050. Această viziune subliniază conservarea, utilizarea și gestionarea ecosistemelor și a resurselor marine ca fiind una dintre prioritățile pentru atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea.

⁴[COM\(2018\) 773 final](#)

Începând cu anul 2017, UE a acordat fonduri specifice pentru refacerea ecosistemelor marine și costiere din diferite regiuni din lume, inclusiv din Marea Mediterană, Asia de Sud-Est și statele ACP, în valoare totală de peste 90 de milioane EUR. În plus, UE promovează energia eoliană offshore și energia oceanică pentru a asigura energie curată pentru insulele și zonele de coastă din UE și de la nivel mondial. De exemplu, UE mobilizează expertiză tehnică pentru a ajuta India să lanseze anul acesta licitația pentru primul său parc eolian offshore.

În plus, UE joacă un rol activ în ceea ce privește încurajarea unor măsuri puternice la nivel mondial pentru reducerea emisiilor generate de transportul maritim, în conformitate cu strategia Organizației Maritime Internaționale de a înjumătăți aceste emisii până în 2050.

UE a semnat o declarație comună cu Coreea de Sud cu privire la eforturile de combatere a pescuitului INN în urma rezultatelor bune obținute de Grupul de lucru UE-Republica Coreea instituit după ridicarea „cartonașului galben” privind pescuitul INN din aprilie 2015.

În calitate de lider în combaterea **pescuitului INN**, de la adoptarea Regulamentului privind pescuitul INN din 2008, UE a inițiat dialoguri privind pescuitul INN cu peste 50 de țări din toate regiunile majore de pescuit. Datorită acestor dialoguri, 14 țări și-au reformat cu succes sistemele de control și gestionare în conformitate cu obligațiile lor internaționale în calitate de state de pavilion, de coastă, ale portului și de piață⁵. Rețeaua considerabilă de acorduri de parteneriat a UE în

domeniul pescuitului sustenabil a fost utilizată, de asemenea, pentru a sprijini politica UE în materie de pescuit INN. Până în noiembrie 2018, existau 10 acorduri de parteneriat în domeniul pescuitului sustenabil cu un buget general de 135 de milioane EUR pe an. Alte trei acorduri de parteneriat în domeniul pescuitului sustenabil au fost negociate și ar trebui să intre în vigoare în viitorul apropiat. În plus, UE a adoptat noi norme pentru a asigura pescuitul sustenabil efectuat de flotele UE dincolo de apele UE⁶. De asemenea, UE s-a implicat în continuare în sprijinirea combaterii pescuitului INN în cadrul mai multor ORGP. Cu sprijinul UE, a fost adoptat un plan privind pescuitul INN în Marea Mediterană și în Marea Neagră și au fost propuse proceduri riguroase de includere pe listă a navelor de pescuit INN din Oceanul Indian și Oceanul Antarctic. În plus, Agenția Europeană pentru Controlul Pescuitului, cu sprijinul Agenției Europene pentru Siguranță Maritimă, pune în aplicare un proiect pilot pentru a sprijini și a spori descurajarea pescuitului INN la nivel mondial.

În plus, în cadrul Organizației Mondiale a Comerțului, UE a propus, în octombrie 2016, interzicerea anumitor forme de subvenții pentru pescuit, care contribuie la capacitatea de pescuit excedentară, la pescuitul excesiv și la pescuitul INN. UE rămâne implicată în mod activ în ceea ce privește încheierea unui acord cel târziu până în 2020 în conformitate cu ținta 6 din cadrul ODD nr. 14.

UE s-a implicat în formularea răspunsului internațional la problema tot mai presantă a **deșeurilor marine**. UE a făcut acest lucru bazându-se pe Strategia europeană pentru materialele plastice într-o economie circulară⁷. UE sprijină în mod activ acțiunile în urma

Strategia europeană pentru materialele plastice într-o economie circulară constă într-o abordare cuprinzătoare a eliminării deșeurilor de plastic și a scurgerilor de microplastice, în special în mediul marin, și a fost urmată de o propunere privind interzicerea principalelor 10 produse din plastic de unică folosință găsite pe plaje și pe mare, precum și privind introducerea de noi norme privind echipamentele de pescuit pierdute și abandonate. Pachetul este completat de o propunere pentru o nouă directivă privind instalațiile portuare de preluare pentru a aborda problema deșeurilor marine generate de nave, inclusiv de navele de pescuit și de ambarcațiunile de agrement.

⁵https://ec.europa.eu/fisheries/sites/fisheries/files/illegal-fish-countries_en.pdf

⁶ (UE) 2017/2403

⁷ COM(2018) 28 final.

rezoluției privind deșeurile marine și microplasticele, adoptată în cadrul celei de a treia Adunări a Organizației Națiunilor Unite pentru mediu din decembrie 2017. În 2018, UE a sprijinit accentul pus de președinția canadiană a G7 pe deșeurile marine și poluarea cu materiale plastice. De asemenea, UE oferă sprijin specific pentru îmbunătățirea gestionării deșeurilor din Pacific și Asia de Sud-Est, care se confruntă cu probleme majore în ceea ce privește combaterea poluării cu materiale plastice.

Rețeaua transatlantică de zone marine protejate a reunit autorități de gestionare a zonelor marine protejate de pe țărmul Atlanticului din America de Nord și de Sud, Africa și Europa. Proiectul de twinning le-a permis acestora să colaboreze în rețea și să facă schimb de bune practici în materie de gestionare. În prezent, acestea doresc să continue cooperarea pe baza unei strategii comune.

UE a desemnat deja peste 10 % din zonele sale marine și costiere ca **zone marine protejate** - cu doi ani înainte de termenul din 2020 al obiectivului internațional al CBD - și acționează pentru a asigura gestionarea eficace a acestora. În prezent, UE sprijină alte părți în vederea realizării acestui obiectiv, prin promovarea unor zone marine protejate noi și bine gestionate la nivel mondial. Peste 23 de milioane EUR au fost investite în elaborarea de orientări, în efectuarea de cercetări și studii științifice și în crearea unor proiecte de twinning pentru a încuraja învățarea reciprocă și cooperarea.

• PILONUL 3: CONSOLIDAREA ACTIVITĂȚILOR DE CERCETARE ȘI A DATELOR PRIVIND OCEANELE, LA NIVEL INTERNAȚIONAL

O politică puternică privind oceanele depinde de o înțelegere corectă a oceanelor noastre, a modului în care acestea reacționează la efectele cumulative ale activității umane și a modului în care putem utiliza în mod rațional ceea ce acestea au de oferit.

UE a promovat în continuare cercetarea, datele și știința în domeniul oceanelor cu scopul de a dezvolta cunoștințe cuprinzătoare, fiabile, comparabile și accesibile în materie de oceane pentru a îmbunătăți elaborarea politicilor, a stimula inovarea și a facilita o economie „albastră” sustenabilă. În acest scop, Comisia a început publicarea anuală a Raportului Copernicus privind starea oceanelor⁸. Comisia dorește în mod deosebit să amelioreze colectarea și compatibilitatea datelor și accesul la acestea. Prin intermediul EMODnet, Rețeaua europeană de observare și date privind mediul marin, Comisia corelează bazele de date globale și naționale pentru a crea o **rețea internațională de date privind mediul marin** care să ofere acces deschis la date și produse privind oceanele, din Europa și din afara acesteia. De exemplu, în 2018, UE a alocat 3,5 milioane EUR pentru o mai bună cooperare cu China în materie de date privind oceanele. În plus, prin intermediul Programului-cadru pentru cercetare și inovare Orizont 2020, UE finanțează proiecte pentru a pregăti pentru viitor observațiile oceanice din Oceanul Atlantic și din mările din jurul Europei.

În 2018, Comisia a publicat al doilea raport privind starea oceanelor. Raportul are la bază date cuprinzătoare din cadrul serviciului Copernicus de monitorizare a mediului marin al UE, bazate pe stadiul actual al tehnologiei, și evaluează starea actuală, variațiile naturale și modificările oceanului planetar și ale mărilor regionale din Europa.

⁸ <http://marine.copernicus.eu/science-learning/ocean-state-report/>

În vederea consolidării investițiilor în **știință „albastră” și inovare**, Comisia a stimulat dezvoltarea serviciilor cloud și a infrastructurii de cercetare prin programul Orizont 2020. Cooperarea cu partenerii din afara UE ne asigură o mai bună înțelegere a dinamicii și a tendințelor oceanelor. De asemenea, aceasta stimulează inovarea și reduce costurile. Declarația de la Galway din 2013 privind cooperarea pentru Oceanul Atlantic a intensificat deja **cooperarea UE în materie de cercetare marină** cu Statele Unite și Canada. Bazându-se pe această experiență de succes, UE a semnat în 2017 Declarația de la Belém privind cooperarea atlantică în materie de cercetare și inovare cu Brazilia și Africa de Sud, extinzându-și cooperarea în Atlanticul de Sud. În 2018, Comisia a încheiat acorduri administrative privind cooperarea în materie de cercetare marină și inovare cu Argentina și Capul Verde. Alianța pentru cercetarea Oceanului Atlantic rezultată cuprinde Oceanul Atlantic din Arctica până în Antarctica.

EVOLUȚII ULTERIOARE

Completând agenda privind guvernanta internațională a oceanelor, UE a adoptat măsuri și, de la adoptarea acesteia, a lansat inițiative pentru a contribui la consolidarea în continuare a guvernantei internaționale a oceanelor.

- În calitate de custode al inițiativei „Oceanele noastre”, UE a solicitat acțiuni ferme la nivel mondial și a generat angajamente ambițioase pentru îmbunătățirea guvernantei oceanelor în cadrul conferințelor găzduite în Malta în 2017 și în Bali în 2018.
- În calitate de promotor al economiei „albastre”, Comisia a inițiat, de asemenea, parteneriatul privind principiile voluntare de finanțare a economiei „albastre” sustenabile și a propus crearea unei taxonomii pentru clasificarea activităților economice care sunt considerate ecologice, care să includă activități pentru utilizarea durabilă și protejarea resurselor marine.
- Pe lângă investițiile UE în cercetare marină, în ultimii doi ani s-au alocat 46 de milioane EUR serviciului Copernicus de monitorizare a mediului marin pentru observații, previziuni și analize globale cu privire la starea oceanelor, inclusiv la efectele schimbărilor climatice.
- Comisia a propus finanțare specifică pentru guvernanta internațională a oceanelor în cadrul **Fondului european pentru pescuit și afaceri maritime** pentru perioada 2021-2027⁹. Aceasta ar permite măsuri specifice ale UE, de exemplu pentru a înregistra progrese în combaterea pescuitului INN și pentru a dezvolta în continuare securitatea maritimă internațională.
- Comisia și-a formulat propunerile pentru programul-cadru pentru cercetare și inovare (2014 - 2020) – **Orizont 2020** al UE pentru perioada de după 2020 (2021-2027)¹⁰. De asemenea, guvernanta internațională a oceanelor este unul dintre domeniile prioritare din cadrul **instrumentelor de finanțare externă**¹¹ propuse pentru perioada de după 2020.
- Elaborarea unei agende maritime comune pentru Marea Neagră a fost inițiată prin declarația ministerială „*Către o agendă maritimă comună pentru Marea Neagră*”, aprobată în cadrul Zilei Maritime Europene din 2018 de la Burgas, Bulgaria.

⁹ COM/2018/390 final

¹⁰ COM/2018/435 final și COM/2018/436 final - 2018/0225 (COD)

¹¹ 2018/0243 (COD); 2018/0244 (CNS); 2018/0247(COD)

- În ultimul rând, UE contribuie la a doua evaluare mondială a oceanelor a ONU, elaborată în prezent și, de asemenea, a început să își pregătească contribuția la Deceniul științelor oceanelor pentru dezvoltare durabilă (2021-2030) al ONU.

CONCLUZII ȘI ETAPELE URMĂTOARE

De la adoptarea agendei sale privind guvernarea internațională a oceanelor, UE a înregistrat o serie de succese. S-au înregistrat progrese majore în toate cele trei domenii prioritare și în afara acestora.

Totuși, există în continuare dificultăți. Sistemele oceanice sunt complexe, iar guvernarea oceanelor are, prin urmare, un caracter multilateral. Problemele reprezentate de schimbările climatice, poluarea, declinul biodiversității, activitățile de extracție offshore și pescuitul excesiv continuă să afecteze oceanele noastre. Luate în ansamblu, acestea prezintă amenințări multiple pentru viața marină. Acestea reprezintă o provocare formidabilă — una prea mare și prea complexă pentru a fi abordată de o singură țară sau regiune. Menținerea sănătății oceanelor la nivel mondial necesită ca o coaliție amplă a actorilor acționeze împreună în temeiul normelor internaționale. Întrucât populația lumii urmează să atingă 9-10 miliarde până în 2050, presiunile nu pot decât să crească.

În calitate de lider internațional de încredere pentru acțiuni ulterioare în domeniul oceanelor, UE își menține angajamentul de a aduce schimbări, în special cu privire la cele 4 dintre cele 10 ținte din cadrul ODD nr. 14 care trebuie să fie realizate în 2020. Anticipând viitorul raport privind oceanele și criosfera al Grupului interguvernamental privind schimbările climatice, UE își intensifică, de asemenea, acțiunile pentru a asigura adaptarea la efectele schimbărilor climatice asupra oceanelor și utilizării oceanelor.

Din 2019, Comisia Europeană și Înalțul Reprezentant instituie un Forum european al părților interesate privind **guvernarea internațională a oceanelor**, ce reunește experți, reprezentanți ai societății civile, mediul academic și factori de decizie din domeniul oceanelor și al mărilor la nivel mondial. Acest forum va urmări prioritățile stabilite ale UE, va discuta provocările actuale și viitoare în materie de guvernare internațională a oceanelor și va recomanda acțiuni viitoare.